

Po toči zvoniti nič ne pomaga, zato tudi jadikovanje nad tem zakonom nič ne koristi, pač pa je naših poslancev dolžnost, ne da bi jih kmetovalci še posebe opozorili, da se ta hiba prej ko mogoče odpravi. Treba je zakon tako izpremeniti, da bo ž njim zavarovan kmet, ne pa njegov hudi in davka prosti sovražnik — zajec.

Novega zakona § 4. določuje o povrnitvi škode, storjene po divjačini, tako le: „ . . . vender ima (užitnik zemljišča) samo takrat pravico do povračila škode, katero naredi divjačina po sadnih, sočivnih ali umetnih vrtilih, po drevesnicah in na posamič stoječih drevesih, kadar ne dokaže, da je škoda vsled tega nastopila, ker je oškodovanec opustil tiste na dotičnem kraji navadne priprave, s katerimi dober gospodar take stvari navadno zavaruje.“

Po našem mnenji ta paragraf nima drugega pomena nego najemniku lova pomagati, da lahko sadjarju nagaja in mu jemlje veselje do njegove stroke, kajti, ako so priprave take, da gotovo varujejo drevje škode, potem zadostuje, da sestoji ves zakon iz enega stavka: Škoda, narejena po divjačini, se ne povrne, ker je kmetovalčeva dolžnost zavarovati se proti škodi.

Omenjeni paragraf pa sam priznava, da takih zanesljivih sredstev ni. Ako jih torej ni, kaj je bilo treba tega paragrafa? Reklo naj bi se, da je povrniti vsako škodo, ki jo zajec naredi, če sadjar zavaruje svoje drevje ali ne, ker to zavarovanje i tako ni zanesljivo.

Priznavamo, da je sredstev, s katerimi se da drevje res tako zavarovati, da mu zajec ne more škoditi. Ako bi se kmetovalci kake občine res takih sredstev posluževali, presegali bi njih stroški desetkrat dohodka od lovske najemnine. To bi bil pa vender narobe svet, da bi silila kmetovalca varovati svoja zemljišča na tak drag način, vzlic temu da plačuje davke, in to samo na ljubo športu, kar je lov in nič drugega.

O celem tem paragrafu mogli bi še obširno pisati, a za danes opuščamo, pač pa hočemo še nekaj drugega omeniti, in to je cenitev škode. Brezmejna jeza popade človeka, kadar vidi, kako se ravna s kmetom. Cenilci navadno še pojma nimajo o vrednosti drevesa. Prigodi se, da je cenilec gozdar, ki ceni drevje s svojega stališča. Čuli smo, da je tak poštenjak se izrazil: „Kaj je ta škoda! Pojte v graščinski gozd, pa si naložite voz drv, ki so več vredna nego vsa drevesa!“ Po drugod tudi tako cenijo drevje, da pravijo, v Ljubljani pod Francišskani dobiš novo (torej celo novo!) drevo za 20 kr., torej odškodujemo za vsako drevo z 20 kr. Za Boga! če mi je drevo raslo lepo in veselo uže 5 let, ali uže celo rodilo, za noben denar ga ne dam; če dobim petak za nje, je to le neznaten del škode. Ako si kmet sam hoče pomagati, kar seveda odločno obsojamo, in ugonobi zajca, ki mu hodi škodo delat, potem gorje mu! zarad zajca ki je vreden 80 kr., dobi teden zapora, a če mu je zajec naredil 50 gld. škode, in to na prostoru, od kojega davek plačuje, pa se mu ovira priti do svoje pravice, in vesel mora biti, če dobi 5 gld. povračila.

Mnogo bi še lahko pisali o krivici omenjenega zakona, a bodi dovolj. Na en ugovor, ki se utegne izreči, po hočemo še odgovoriti. Reklo se nam bode: Ako mora lovski najemnik vsako škodo povrniti, potem se pa noben najemnik ne bode dobil, in občina pride ob dohodek. Res je tako, a kaj je ta dohodek proti škodi, katero delajo zajci! Če je pa katera občina, v kateri se sadjarstvo goji, res taka, da ji je več do tistih grošev, nego do dobre sadne letine, no potem se pa lahko pogodi z najemnikom, da mu ne bode treba povrniti nobene škode, in taka občina ni več vredna, nego da ji zajci ugonobe sadno drevje, a uši pa prebivalce.

Varujte se agentov, ki vam ponujajo stroje!

Večkrat smo uže svarili naše gospodarje, naj se varujejo potujočih agentov, ki jim z lepimi besedami ponujajo malo vredne kmetijske stroje. So nekateri pošteni agentje, a velika večina je nepoštenih, in ker ni razločiti poštenih od nepoštenih, zato je najboljšo, da kmetovalec vsakemu odločno pokaže duri. Tudi pošteni agent proda svoj stroj draže, nego ga vsak kmetovalec lahko naroči po naši družbi, kajti agent mora živeti, in sicer ob dobičku, ki mu ga da fabrikant. Fabrikant pa da ta dobiček tudi kmetijski družbi, ona ga pa ne obdrži za se, ampak ga da kupcu, in za toliko ceneje dobi potem kmetovalec stroj. Kmetijski družbi si pa fabrikant tudi ne upa poslati slabega blaga.

Ravno sedaj smo prejeli poročilo, da je na Gorenjskem neki agent preteklo zimo zopet opeharil celo vrsto gospodarjev. Pogodili so se namreč za slamorezne stroje a poslani so bili drugačni, nego je bilo dogovorjeno, in kupino jo plačati na Ogrskem. Izkušnja pa uči, da z ogrskimi sodišči ni pričeti nobene pravde.

Potujoči agenti nevednemu kmetu obljubijo, kar hoče, samo da kmet podpiše list, ki mu ga predlože. Ker so pa ti listi nemški in neveščemu človeku neumevni, zato se kmet s podpisom takega lista navadno tako ujame, da mu ne preostaje drugega, nego plačati poslani stroj, če je še toliko slab. Ne podpisujte torej lista, ki ne veste dobro, kaj je v njem pisanega, in če Vam agent še tako sladko na srce govori in je na videz pošten mož. Celu pa ne podpišite nobene menice, ker v tem slučaju ste kakor vragu zapisani!

Razne reči.

* Za spečenine je izvrstna maža ta le: V steklenko vlij 3 dele apnene vode in en del finega oljkovega olja ter dobro oboje premešaj. Predno rabiš to mažo, vselej steklenko dobro pretresi.

* Navskrižno molžo, t. j. da se molzeta ob enem navskriž stoječa seske, posebno priporočajo nemški živinorejci. Oni trdijo, da tako molzene krave raje izpuščajo mleko ter da se vime čisteje izmolze.